

## ΓΡΑΠΤΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΙΟΥΝΙΟΥ 2014

ΘΕΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΤΑΞΗ : Γ'

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ : 04.06.2014

ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 2 ώρες  
(7.45-9:45 π.μ.)

Βαθμός : .....

Ολογράφως : .....

Όνομα Καθηγητή/τριας: .....

Υπογραφή : .....

Ονοματεπώνυμο: ..... Τμήμα: .....

**ΟΔΗΓΙΕΣ:**

1. Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από δύο (2) μέρη.
2. Δεν επιτρέπεται η χρήση διορθωτικού υγρού ή ταινίας (Tipp - ex)
3. Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από δέκα (10) αριθμημένες σελίδες.
4. Να απαντήσετε σύμφωνα με τις οδηγίες που δίνονται σε κάθε μέρος.
5. Τα ερωτήματα να απαντηθούν **με μπλε στυλό στο εξεταστικό δοκίμιο**.

**Να απαντήσετε σε όλα τα μέρη και σε όλα τα ερωτήματα:****ΜΕΡΟΣ Α': ΓΛΩΣΣΑ****ΜΟΝΑΔΕΣ 14****ΚΕΙΜΕΝΟ 1****Η λερναία ύδρα του ρατσισμού**

Υπάρχει μια πλατιά διαδεδομένη προκατάληψη για τον ρατσισμό, που κάνει πολλούς να τον θεωρούν **βλαβερό** μόνο για τα θύματά του. Αν θεωρήσουμε ότι ο ρατσισμός είναι λερναία ύδρα, τότε δε βλέπουμε μονάχα τους υποτιθέμενους κατώτερους, βλέπουμε εξίσου, και καμιά φορά περισσότερο, τους υποτιθέμενους ανώτερους. Η ευρωπαϊκή εποχή μας έχει αλλάξει τις συνθήκες που επέτρεπαν να πιστεύουμε αφελώς ότι δεν είμαστε οι Έλληνες ρατσιστές, επειδή κανένας στη χώρα μας δεν υποτιμάει τους μαύρους.

Ο ρατσισμός, παρά τα φαινόμενα, καλλιεργείται από ανθρώπινες **ομάδες** που αισθάνονται κατώτερες και όχι το αντίθετο. Σε χώρες με ιστορία ρατσιστικών συγκρούσεων (π.χ. ΗΠΑ) οι πιο επιθετικά ρατσιστικές πεποιθήσεις και πράξεις **εμφανίζονται** σε κοινωνικές ομάδες των πιο αδικημένων, αμόρφωτων, ανέργων και όλων εκείνων που αισθάνονται ταπεινωμένοι και τσαλαπατημένοι από την κοινωνία τους και τους συμπολίτες τους. Στην ελληνική κοινωνία ο ρατσισμός θα πρέπει να σχετίζεται με το δυτικοευρωπαϊκό ρατσιστικό στερεότυπο. Αναρωτιόμαστε αν πραγματικά υπάρχει παγκόσμια ανωτερότητα του δυτικού κόσμου και πολιτισμού. Πράγματι, μια από τις πιο ισχυρές προκαταλήψεις στην εποχή μας είναι η πεποίθηση ότι ο δυτικός βιομηχανικός κόσμος είναι ο ανώτερος πολιτισμός της «γης». Τα μέλη των χωρών της βόρειας και δυτικής βιομηχανικής ζώνης έχουν επομένως ένα είδος πολιτισμικής ανωτερότητας συγκριτικά με όλους τους άλλους λαούς και πολιτισμούς.

Μια τρανταχτή απόδειξη της αίσθησης κατωτερότητας που είναι γενεσιουργός αιτία του ρατσισμού είναι τα αποτελέσματα μιας έρευνας σε μεγάλο δείγμα μορφωμένων. Τα ερωτήματα ζητούσαν τη γνώμη των Ελλήνων πολιτών. Οι απαντήσεις περιέχουν μεγάλο ποσοστό αρνητικών και εχθρικών χαρακτηρισμών για τους μετανάστες. Υπάρχει κι ένα, πολύ μικρότερο, ποσοστό απαντήσεων με αρνητικούς και εχθρικούς χαρακτηρισμούς για τους λαούς που ανήκουν στις ηγέτιδες ευρωπαϊκές χώρες. Οι Έλληνες πολίτες στην έρευνα αυτή εμφανίζονται αρκετά ευαίσθητοι στο θέμα του ρατσισμού. Οι περισσότερες από τις εχθρικές και υποτιμητικές αξιολογήσεις των μεταναστών συνοδεύονται από διορθωτικές απόπειρες. Όλες οι ρατσιστικές απαντήσεις που αφορούν μετανάστες και πρόσφυγες συνοδεύονται από ένα είδος αναγνώρισης του ρατσισμού. Αντίθετα, οι ρατσιστικές απαντήσεις που αφορούν δυτικοευρωπαϊκούς λαούς δε συνοδεύονται από καμία τέτοια αναγνώριση ούτε διόρθωση. Ρατσισμός είναι λοιπόν να υποτιμάς τους «κατώτερους» και δεν είναι ρατσισμός να υποτιμάς τους «ανώτερους»;

Μόνος τρόπος για να βρούμε τη δική μας **θέση** είναι δίπλα σε όλους, δηλαδή θα πρέπει να αρνηθούμε την κλίμακα της βίας και θα πρέπει να αντιτάξουμε ένα ισχυρό επιχείρημα, ότι η ταξινόμηση λαών και πολιτισμών είναι ιδεολογία της αποικιοκρατίας.

## **ΚΕΙΜΕΝΟ 2**

### **Ρατσισμός προς τις γυναίκες**

Οι νέοι ερωτούν την παλαιότερή τους γενιά **αν οι διακρίσεις ενάντια στο γυναικείο φύλο ήταν υπαρκτό πρόβλημα και μάλιστα από αρχαιοτάτων χρόνων.**

Η κοινωνία, σε κάθε εποχή, συμπεριφέρεται μειονεκτικά προς τη γυναίκα και αυτό το φαινόμενο συνεχίζεται σε κάποιες περιοχές μέχρι και σήμερα. **Αναμφισβήτητα**, η θέση της γυναίκας ήταν μειονεκτική σε όλες τις **χώρες**. Ωστόσο, σε ορισμένες, για λόγους θρησκευτικούς ή πολιτιστικούς, ήταν ανύπαρκτη. Ήταν ένα απλώς κτήμα, που δεν είχαν λόγο, βούληση και ελευθερία. Παλαιότερα η γυναίκα δεν είχε δικαίωμα μόρφωσης. Από μικρή ηλικία όλα τα κορίτσια είχαν μια ασχολία, τα οικοκυρικά και τη φροντίδα των παιδιών. Παρόμοια κατάσταση επικρατούσε στην αρχαία Ελλάδα και συγκεκριμένα στην Αθήνα.

Άλλο ένα φαινόμενο του ρατσισμού προς το γυναικείο **φύλο** αφορούσε και την ψήφιση των νόμων, τους οποίους ψήφισαν μόνο οι άνδρες. Επίσης, ήταν οι μόνοι που ασχολούνταν με τα κοινά. Στις 28 Μαΐου 1952, απέκτησε πλήρη πολιτικά δικαιώματα και αργότερα μπήκε και η ίδια στην πολιτική. Η χώρα που έγραψε ιστορία και έβαλε τα γυαλιά στην «πολιτισμένη» και «προοδευμένη» Δύση εκλέγοντας για πρώτη φορά γυναίκα πρωθυπουργό το 1960 ήταν η Σρι Λάνκα - η Κεϋλάνη, όπως ονομαζόταν τότε. Και το όνομα της πρωθυπουργού ήταν Σιριμάβο Μπανταρανάικε.

Επίσης οι γυναίκες δεν είχαν δική τους περιουσία, δεν είχαν συντρόφους από δική τους επιλογή και **πολύ** συχνά τους ασκούσαν ενδοοικογενειακή **βία**. Ακόμα, σε πολλές χώρες, οι γυναίκες είχαν περιορισμένη επικοινωνία με τον κόσμο.

Ο φεμινισμός έγινε ένα οργανωμένο κίνημα τον 19<sup>ο</sup> αιώνα καθώς όλο και περισσότεροι άνθρωποι άρχισαν να πιστεύουν πως οι γυναίκες υφίστανται άδικη μεταχείριση. Οι απαρχές του κινήματος του φεμινισμού τοποθετούνται γύρω από τη Γαλλική Επανάσταση. Αρχικά, είχε τη μορφή ενός τετραδίου παραπόνων (1789), το οποίο αργότερα **εξελίχθηκε** στη λεγόμενη Διακήρυξη Δικαιωμάτων των Γυναικών (1791).

Ο φεμινισμός είναι ένα κίνημα που έχει σχέση με την κοινωνική, πολιτική και οικονομική κατάσταση των γυναικών. Ως κοινωνικό κίνημα, ο φεμινισμός εστιάζεται κατά πολύ στον περιορισμό ή στην εξάλειψη της φυλετικής ανισότητας και στην προώθηση των δικαιωμάτων, των συμφερόντων και των ζητημάτων των γυναικών στην κοινωνία.

Ηρώ Βερροιοπούλου (Διασκευή)

### **A. Ερωτήσεις κατανόησης**

1. Και τα δύο κείμενα (1, 2) έχουν ως θέμα τους το φαινόμενο του ρατσισμού. Αφού μελετήσετε και τα δύο, να αναφέρετε τέσσερις ανθρώπινες ομάδες στις οποίες ασκούνται ρατσιστικές πράξεις και πεποιθήσεις.  
(μον. 1)

.....

.....

.....

.....

2. Ποια στάση ζωής πρέπει να κρατήσουν οι άνθρωποι, σύμφωνα με τη συγγραφέα του 1<sup>ου</sup> κειμένου, για να νιώθουν όλοι οι λαοί και οι πολιτισμοί ισορροπία στην ταξινόμησή τους;  
(μον. 0,5)

.....

.....

.....

.....

3. Στο κείμενο 1 κυριαρχεί ο κειμενικός τύπος της επιχειρηματολογίας. Να αναλύσετε τον τρόπο με τον οποίο έχει αποδειχθεί ότι η αίσθηση της κατωτερότητας είναι η γενεσιουργός αιτία του ρατσισμού, σύμφωνα με τη συγγραφέα. (μον. 0,5)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

## **B. Οργάνωση κειμένων**

Να τεκμηριώσετε τον τίτλο του 2<sup>ου</sup> κειμένου με τέσσερα επιχειρήματα που διαφαίνονται μέσα από όλο το κείμενο. (μον. 1)

.....

.....

.....

.....

.....

## **Γ. Μορφοσυντακτικά φαινόμενα**

1. Στην πρώτη παράγραφο του 1<sup>ου</sup> κειμένου, να εντοπίσετε έναν (1) **υποθετικό λόγο** και να δώσετε: (μον. 0,4)

(α) Υπόθεση : .....

(β) Απόδοση : .....

(γ) Είδος : .....

(δ) Μετατροπή στο αντίθετο είδος : .....

.....

2. Να χαρακτηρίσετε την πιο κάτω ερωτηματική πρόταση:

- (i) ως προς τη διατύπωση (ευθεία ή πλάγια)
- (ii) ως προς το είδος της απάντησης που επιδέχεται  
(ολικής άγνοιας ή μερικής άγνοιας)

(μον. 0,4)

... αν οι διακρίσεις ... από αρχαιοτάτων χρόνων. (2<sup>ο</sup> κείμενο, 1<sup>η</sup> παράγραφος)

.....

3. Να αναγνωρίσετε τα είδη των πιο κάτω δευτερευουσών προτάσεων, όπως αυτές λειτουργούν μέσα στο 1<sup>ο</sup> κείμενο, και να δηλώσετε τον συντακτικό τους ρόλο. (μον. 1)

|                                                                                        | Είδος | Συντακτικός Ρόλος |
|----------------------------------------------------------------------------------------|-------|-------------------|
| (α) ... επειδή κανένας στη χώρα μας δεν υποτιμάει τους μαύρους.                        | ..... | .....             |
| (β) ... να σχετίζεται με το δυτικοευρωπαϊκό ρατσιστικό στερεότυπο.                     | ..... | .....             |
| (γ) ... αν πραγματικά υπάρχει παγκόσμια ανωτερότητα του δυτικού κόσμου και πολιτισμού. | ..... | .....             |
| (δ) ... για να βρούμε τη δική μας θέση ...                                             | ..... | .....             |
| (ε) ... ότι η ταξινόμηση λαών και πολιτισμών είναι ιδεολογία της αποικιοκρατίας.       | ..... | .....             |

#### Δ. Λεξιλογικές ασκήσεις

1. Οι πιο κάτω λέξεις περιλαμβάνονται μέσα στο 1<sup>ο</sup> κείμενο με έντονα γράμματα. Να δώσετε για κάθε λέξη ένα (1) αντώνυμο, με βάση τη σημασία που έχουν στο κείμενο:

(μον. 0,2)

- α) βλαβερό ≠ .....
- β) υποτιμάει ≠ .....

2. Οι πιο κάτω λέξεις περιλαμβάνονται μέσα στο 2<sup>ο</sup> κείμενο με έντονα γράμματα. Να δώσετε για κάθε λέξη ένα (1) συνώνυμο, με βάση τη σημασία που έχουν στο κείμενο.

(μον. 0,2)

- α) αναμφισβήτητα = .....
- β) εξελίχθηκε = .....

3. Να γράψετε από ένα (1) υπώνυμο για κάθε μία από τις πιο κάτω λέξεις, που βρίσκονται μέσα στο 2<sup>ο</sup> κείμενο με έντονα γράμματα.

(μον. 0,2)

- α) βία : .....
- β) χώρες : .....

4. Να γράψετε από ένα (1) ομόηχο για κάθε μία από τις πιο κάτω λέξεις, που βρίσκονται μέσα στο 2<sup>ο</sup> κείμενο με έντονα γράμματα.

(μον. 0,2)

- α) φύλο : .....
- β) πολύ : .....

5. Να γράψετε δύο (2) προτάσεις για την κάθε μία από τις πιο κάτω λέξεις, που βρίσκονται μέσα στο 1<sup>ο</sup> κείμενο με έντονα γράμματα, ώστε να φαίνεται η πολυσημία τους.

(μον. 0,4)

- α) ομάδες

(i) .....

(ii) .....

- β) θέση

(i) .....

(ii) .....

**Ε. Παραγωγή Γραπτού Επικοινωνιακού Λόγου (μον. 8)**

*"Κανείς δε γεννιέται, μισώντας κάποιον για το χρώμα του δέρματος, την καταγωγή ή τη θρησκεία του. Κι αν οι άνθρωποι μπορούν να διδαχθούν το μίσος, μπορούν να διδαχθούν και την αγάπη, γιατί η αγάπη έρχεται πιο φυσικά στην ανθρώπινη καρδιά, παρά το αντίθετο". (Νέλσον Μαντέλα)*

Το Σχολείο σου οργανώνει Συνέδριο με θέμα το φαινόμενο του Ρατσισμού στην Κύπρο. Ως εκπρόσωπος των μαθητών, καλείσαι να αναπτύξεις τη θέση σου αναφέροντας τις αιτίες που τον προκαλούν και να προτείνεις τρόπους αντιμετώπισής του. (250-300 περίπου λέξεις)

[illegible]



I. ΚΕΙΜΕΝΑ**ΚΕΙΜΕΝΟ 1:** «Το ποταμάκι με τους γυρίνους», Σωτήρης Δημητρίου

Πώς βρέθηκε να υπηρετεί ναύτης και μάλιστα στον ναύσταθμο ένας Τσιγγάνος απ' τους κάμπους της Θεσσαλίας ήτανε μυστήριο. Κυψέλη πολυάριθμη ο Ναύσταθμος.

Έμπαιναν, έβγαιναν καράβια και γύριζαν τα πληρώματα στις καντίνες και στον σινεμά. Ναύτες και αξιωματικοί, όλοι έστρεφαν ξαφνιασμένοι και κοιτούσαν.

Η θητεία του στον Ναύσταθμο με τον καιρό εξηγήθηκε. Τον έπαιρναν μετά την πρωινή αναφορά διάφοροι μόνιμοι υπαξιωματικοί στην Σαλαμίνα, άλλος για εργάτη στο γιαπί του, άλλος να του σκάψει τον κήπο, άλλος να του μάσει τις ελιές. Η αντιπροσφορά ήταν να του δίνουν τα βράδια άδεια εξόδου, για να δουλεύει γκαρσόνι σε μια ταβέρνα στην Κούλουρη.

Να σημειωθεί ότι ήταν σαν την μύγα μες στο γάλα, όχι τόσο για το χρώμα του, όσο για την προσεγμένη εμφάνισή του. Πλυμένος και σιδερωμένος πάντα, άστραφτε. Το παντελόνι του είχε τους πιο καλοτσακισμένους ωκεανούς. Επέβαλλε και δεν επέβαλλε σεβασμό με την εμφάνισή του.

«Ρε κοίτα καμάρι ο γύφτος», έλεγε καμιά φορά κάνας ναύτης μουδιασμένα.

Ακόμα και στον σινεμά όπου πήγαινε, όταν οπλονόμος<sup>1</sup> υπηρεσίας ήταν ο «πεθαμένος» που δεν τον άφηνε να βγει, ήταν άψογος.

Το «Τζιμ» του το κόλλησαν από μια ταινία αμερικάνικη, με μαύρο πρωταγωνιστή, ένα πανέμορφο παλικάρι που τον έλεγαν έτσι. Τους είχε κατατροπώσει όλους. Τέτοια εντύπωση του έκανε ο ήρωας, που για μέρες τον μνημόνευε στους κολλητούς του. Ο Τζιμ έτσι, ο Τζιμ αλλιώς.

Στην Κούλουρη είχε μεταφέρει και την οικογένειά του. Ούτε είκοσι χρονών δεν ήταν κι είχε κιόλας δυο παιδιά. Γι' αυτό και έκανε όχι μόνο την ορντινάντσα<sup>2</sup>, αλλά και βάρδιες επί πληρωμή στα πλουσιόπαιδα απ' την Αθήνα. Παρότι ήταν κιόλας πατέρας, ο Τζιμ μας μιλούσε συνέχεια για τη μάνα του, την κυρά Ελισάε. Τόσα μας έλεγε, που ήταν σαν να τη γνωρίζαμε.

Όταν θέλαμε να τον ευχαριστήσουμε, του λέγαμε: «Τι κάνει η κυρά Ελισάε, ρε Τζιμ;» κι αυτός άρχιζε.

Μας μίλαγε ακόμα για τα παιδικά του χρόνια στους κάμπους της Θεσσαλίας. Τού 'χαν εντυπωθεί οι παπαρούνες της ανοίξεως, αλλά πιο πολύ, γιατί όλο το επανέφερε, ένα ποταμάκι όπου έπαιζε με τους γυρίνους.

«Που λες, κληρούχα,<sup>3</sup> έτσι τά 'πιανα με τις χούφτες μου τα μπακακάκια, έτσι τ' αμόλαγα». Ήταν ένας μόνιμος νοσταλγός.

Τον «πεθαμένο», τον οπλονόμο που δεν τον άφηνε να βγει, συνόδευε μια τρομερή φήμη. Λέγανε ότι είχε πεθάνει κι ενώ κατέβαζαν την κάσα στον τάφο, αναστήθηκε.

Αυτός ο άνθρωπος, κοκκινομούτρης, με παχιά φρύδια με άσπρο δέρμα γύρω τους, περιφερόταν όλη μέρα και έψαχνε για παραπτώματα. Μανία είχε με το ξύρισμα.

Στην πρωινή αναφορά έσερνε την παλάμη του στο μάγουλο απ' τον λαιμό προς τα πάνω και άμα νόμιζε ότι τον αγκύλωναν τρίχες, έβριζε και μοίραζε στερήσεις εξόδου.

Ο Τζιμ τον έτρεμε. Πώς τού 'χε μπει μέσα του, τού 'χε γίνει εφιάλτης.

Τον έβλεπε από μακριά κι αμέσως άλλαζε δρόμο. Στη δε πρωινή αναφορά καρδιοχτυπούσε μέχρι ν' ακούσει «στον καιρό».<sup>4</sup>

Καμιά φορά που τού 'κανε κι αυτουνού την κίνηση ο οπλονόμος, του 'ρχόταν να φωνάξει απ' την τρομάρα του.

Η αυλή<sup>5</sup> του οπλονόμου ήταν λουλούδια ένα κι ένα. Διάφοροι εξ' αναβολής ναύτες με ντοκτορά και διάφορα πλουσιόπαιδα που δεν ξημέρωσαν ποτέ στον Ναύσταθμο, παρά μόνον για την πλάκα τους, όπως έγινε εκείνο το βράδυ με τον Τζιμ.

Ήθελε οπωσδήποτε να βγει έξω γιατί είχε δεσμευθεί στο αφεντικό του.

Έβαλε ένα ναύτη γραφιά να μιλήσει στον οπλονόμο.

«Καλά, περίμενε και θα δούμε», τού 'πε αυτός.

Μέχρι αργά το βράδυ απ' το οπλονομείο ακουγόταν χάχανα και χαρές.

Γλεντούσαν μ' ένα μαγνητόφωνο. Ο Τζιμ έξω ξεροστάλιαζε. Ξαφνικά βγαίνει ένα τσιράκι.<sup>6</sup>

«Τι κάνεις εδώ, ρε Τζιμ;» του λέει.

Του είπε. Μπαίνει αυτός μέσα και μετά από λίγο τον φωνάζουν.

Με το που μπαίνει, του λέει ο οπλονόμος:

«Αναφέρσου, γύφτο».

Ποτέ του δεν είχε χωνέψει ότι τον είχε στην δύναμή του.

Μετά τον έβαλαν να τραγουδήσει για να του δώσουν άδεια, τον έβαλαν να χορέψει τσιφτετέλι. Ωρες τον τσαλαπατούσαν. Αργά την νύχτα ήρθε ο Τζιμ στον θάλαμο.

Ξάπλωσε με τα ρούχα και άρχισε να κλαίει σιγανά με αναφιλητά.

Το κρεβάτι μου ήταν κάτω απ' το δικό του.

«Τι έγινε, ρε κληρούχα;» του λέω.

«Τίποτα, ρε κληρούχα, κρύωσα», λέει ο Τζιμ και άρχισε να ψευτοβήχει.

Αλλά πάλι δεν άντεξε και άρχισε να κλαίει πολύ σιγανά. Σφιγγότανε.

Πήγα να του ξαναμιλήσω, αλλά δεν του μίλησα.

Τρέξτε, δάκρυα, να θολώσετε εκείνο το γάργαρο ποταμάκι στον θεσσαλικό κάμπο.

Τρέξε, παιδί, τρέξε, αεράκι, αλώνισε τη γη. Σε καρτερεί το βράδυ η μάνα σου, σαν ζυγούρι<sup>7</sup> να χωθείς στα φουστάνια της και νά 'ναι ένα γύρω οι μπαρμπάδες και οι παππούδες, ένα σώμα πυκνό, αδιαπέραστο, γιομάτο σκοτεινά άστρα.

Από την ανθολογία Ξένος, ο άλλος μου εαυτός, επιμ. Μισέλ Φάις, Πατάκης, Αθήνα 1999

<sup>1</sup> **οπλονόμος** : υπαξιωματικός του Πολεμικού Ναυτικού.

<sup>2</sup> **ορντινάντσα** : ο ναύτης που είναι στην προσωπική υπηρεσία των ανωτέρων του και κάνει διάφορα θελήματα.

<sup>3</sup> **κληρούχας** : αυτός που καλείται να υπηρετήσει τη θητεία του στο Πολεμικό Ναυτικό.

<sup>4</sup> **«στον καιρό»** : το αντίστοιχο παράγγελμα της «ανάπαυσης» στο Πολεμικό Ναυτικό.

<sup>5</sup> **αυλή** : η ακολουθία, η παρέα.

<sup>6</sup> **τσιράκι** : αυτός που εκτελεί τυφλά εντολές.

<sup>7</sup> **ζυγούρι** : το δίσχρονο αρνί

## **ΚΕΙΜΕΝΟ 2: «Ο Μαύρος Άγιος» (απόσπασμα), Γιάννης Ρίτσος**

Αφιερωμένο στον Πατρίς Λουμούμπα, πρωθυπουργό του Κογκό το 1960, μετά την ανεξαρτησία της χώρας του από τη βελγική αποικιοκρατική κυριαρχία. Συνελήφθη και εκτελέστηκε το 1961. Ως σήμερα παραμένει σύμβολο μαχητικότητας και πατριωτισμού τόσο στο Κογκό όσο και στην υπόλοιπη Αφρική.

### **VII**

Απόψε ο Μαύρος Άγιος στα δεξιά του Άσπρου Χριστού,  
μπροστά σ' ένα γυμνό τραπέζι από αφρικανικό μπαμπού, όπου κείτονται  
τα λιγοστά ματωμένα του ποιήματα, μαθαίνει στον Κύριο:

«Το αίμα που εχύθη απ' τις πληγές και των δυο μας  
κάτω απ' τα ίδια καρφιά, κάτω απ' την ίδια λόγχη, κάτω απ' τα ίδια  
αγκάθια,  
έχει το ίδιο χρώμα, Κύριε, - όχι μαύρο, όχι άσπρο - κόκκινο χρώμα,

Κύριε,  
σαν το λάβαρο της δικαιοσύνης». Ο Χριστός ακούει,  
καταλαβαίνει και σωπαίνει. Αλήθεια, κόκκινο.  
Και κοκκινίζει το χλωμό του πρόσωπο από ντροπή κι από θυμό.

Κοκκινίζει.  
Φέρνει τις δυο παλάμες του επάνω στις παλάμες  
του Μαύρου Αγίου, αντικριστά, σα να δίνει τον όρκο·  
– τα ίδια σημάδια και στις τέσσερις παλάμες  
κι απ' την οπή των τέσσερων ενωμένων χειρών  
μια δέσμη αχτίνες πέφτει στο γυμνό τούτο τραπέζι  
που συνεχίζουμε τα κόκκινα τραγούδια Του και το άσπρο Του γέλιο.  
Απόψε, ο Μαύρος Άγιος, στα δεξιά των Λαών, υπαγορεύει:  
Το αίμα δεν είναι μαύρο ούτε άσπρο – είναι κόκκινο  
όπως το χρώμα της αδελφοσύνης. Δεν πρέπει να χύνεται το αίμα.

Γιάννης Ρίτσος, Τα Επικαιρικά, Κέδρος, Αθήνα 1987

**ΚΕΙΜΕΝΟ 3: «Κι Εσύ τι θα Πεις;» Τζόουσι Σήμον Κόταρ**

Έλα, αδερφέ!  
Κι ας πάμε στο Θεό μας.  
Μπροστά Του σαν σταθούμε  
τότε θα πω –  
«Κύριε, δε μισώ,  
με μισούν.  
Κανένα δε μαστιγώνω,  
με μαστιγώνουν.  
Την ξένη γη δε λαχταρώ,  
τη γη μου λαχταρούνε.  
Λαούς δεν περιπαίζω,  
περιπαίζουν το λαό μου.»  
Κι εσύ, αδέρφι, τι θα πεις;

Βιβλιοφιλία, Αθήνα 1991

**II. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ**

**Να απαντήσετε στις ερωτήσεις που ακολουθούν, αφού μελετήσετε και αντιπαραβάλετε τα τρία λογοτεχνικά κείμενα που σας δίνονται πιο πάνω:**

1. Να δώσετε το λογοτεχνικό είδος στο οποίο ανήκουν τα κείμενα (α) «Ο Μαύρος Άγιος» του Γ. Ρίτσου και (β) «Το ποταμάκι με τους γυρίνους» του Σ. Δημητρίου. **(μον. 0,5)**  
  
(α) ..... (β) .....
2. Η στάση των εξουσιαστών στο κείμενο του Σ. Δημητρίου «Το ποταμάκι με τους γυρίνους» και στο κείμενο του Τζ. Κόταρ «Κι Εσύ τι θα Πεις;» είναι καθαρά ρατσιστική. Να αναφέρετε, μέσα από τα δύο κείμενα, τέσσερις χαρακτηριστικές εκφάνσεις ρατσιστικής συμπεριφοράς εις βάρος των ομάδων που καταπιέζονται ή περιθωριοποιούνται κοινωνικά. **(μον. 1)**  
  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....
3. Το θέμα του ρατσισμού και της χριστιανικής πίστης συνδέονται άρρηκτα στα δύο κείμενα του Τζ. Κόταρ «Κι Εσύ τι θα Πεις;» και του Γ. Ρίτσου «Ο Μαύρος Άγιος». Ποιο μήνυμα πιστεύετε ότι θέλουν να περάσουν οι δύο λογοτέχνες στους αναγνώστες τους κάνοντας αυτή τη σύνδεση; **(μον. 1)**  
  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....

4. (α) Να δώσετε τέσσερις (4) οικουμενικές αξίες που διαφαίνονται μέσα από το κείμενο του Τζ. Κόταρ «Κι Εσύ Τι θα Πεις;».

(μον. 1)

.....

.....

.....

.....

.....

- (β) Να αναφέρετε δύο από τους τρόπους με τους οποίους δηλώνεται από τον Τζ. Κόταρ η παραβίαση των πιο πάνω αξιών από τους λευκούς αφέντες.

(μον. 1)

.....

.....

.....

.....

.....

5. Ο συγγραφέας Σ. Δημητρίου στο κείμενό του «Το ποταμάκι με τους γυρίνους» φέρνει στην επιφάνεια τη φυλετική διάκριση εναντίον των τσιγγάνων. Με αφορμή την ιστορία του ήρωα, να επισημάνετε και να δώσετε τρία (3) σημεία, μέσα από το κείμενο, έτσι που να φαίνεται η περιθωριακή θέση των ανθρώπων της συγκεκριμένης φυλής.

(μον. 1,5)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!**

**Ο Διευθυντής**

.....  
Ιωάννης Λοϊζου

4. (α) Να δώσετε τέσσερις (4) οικουμενικές αξίες που διαφαίνονται μέσα από το κείμενο του Τζ. Κόταρ «Κι Εσύ Τι θα Πεις;».

(μον. 1)

.....

.....

.....

.....

.....

- (β) Να αναφέρετε δύο από τους τρόπους με τους οποίους δηλώνεται από τον Τζ. Κόταρ η παραβίαση των πιο πάνω αξιών από τους λευκούς αφέντες.

(μον. 1)

.....

.....

.....

.....

.....

5. Ο συγγραφέας Σ. Δημητρίου στο κείμενό του «Το ποταμάκι με τους γυρίνους» φέρνει στην επιφάνεια τη φυλετική διάκριση εναντίον των τσιγγάνων. Με αφορμή την ιστορία του ήρωα, να επισημάνετε και να δώσετε τρία (3) σημεία, μέσα από το κείμενο, έτσι που να φαίνεται η περιθωριακή θέση των ανθρώπων της συγκεκριμένης φυλής.

(μον. 1,5)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!**

**Εισηγητές**

Εύη Ιωάννου  
Ελένη Σερδάρη  
Μαρίνα Σαββίδου  
Χριστίνα Αριστείδου

**Ο Διευθυντής**

.....  
Ιωάννης Λοΐζου

